

„კომუნისტური“ მთესვარი.

№
34

1920 წ.
ივლისის 18

„...ღმრთელი მთესვარი თესვდა...“ (სახარება).

ჩვენს ბათუმში.

ორი წელიწადი, სამი თვე და სამი დღეა, რაც მე ბათუმში არა ვყოფილვარ, ხოლო ორი წლისა, სამი თვისა და სამი დღის წინეთ უკანასკნელათ გადმოვხედე ბათუმს ანარიის სიმალიდან.

როდესაც ორი წლისა, სამი თვისა და სამი დღის წინათ მე ბათუმიდან ვბრუნდებოდი, დაახლოებით ისეთივე გრძნობა შექონდა, როგორც სასაფლაოდან დაბრუნებულ გულშემატკივარ ქირისუფალს.

არ ვიცი ვის, მაგრამ ჩემს გულში ვილაცას აღთქმა დევუღე: არ ჩავიდე ბათუმში, ვიღრე ეს ქალაქი ჩემს განკარგულებაში არ გადმოვიდოდა.

ღღე ღღეს მისდევდა, თვე თვეს!.. წარმოიდგინეთ წელიწადმაც გასდია წელიწადს! ბათუმი კი ისევ ვილაცების ხელში იყო. ვაგზაინიდი ხან პავლე საყვარლიძეს, ხან გიზო ანჯაფარიძეს, ხან პეტრე სურგულაძეს, ხან ლასა მგელაძეს, ხან ვლადიმერ ჯიბლაძეს, ხან ყველას ერთად, მაგრამ სანუგეშო არაფერი მესმოდა. ინგლისი „ჯორჯ იუო შემგდარი“ და არ მილიოდა.

ერთხელ აკაკი ჩხენკელიც კი დავსძარი ბათუმისაკენ, საგანგებო სიტყვაც ვათქმევინე ჩვენი მაჰმადიანი ძმებისადმი, მაგრამ ბათუმის საკითხი ვერც ამან გადასჭრა.

საქალაქო არჩევნების სახელმძღვანელოთ თითონ გრიგოლ ილარიონისძე ურატაძე გავუშვი, სამი მეოთხედი ხმოსნებისა ქართველნი გავიყვანე, მაგრამ სულ აზოდ. ინგლისი ფეხს არ იცვლიდა!

ძლიერ მძიმე და რთული გამოდგა ეს ბათუმის საკითხი. ამ ნიადაგზე სამხედრო და საგარეო საქმეთა მინისტრებთანაც ძლიერ გამიმწვავედა დამოკიდებულება.

უცებ, სრულიად მოულოდნელათ, ისე მოულოდნელათ, როგორც გონიერული აზრი ღვთაებებისა გრძელ სიტყვებში, ბათუმის საკითხი გადაწყდა და ხუთ ივლისს საღამოს მატარებლით მელირსა ბათუმისკენ გამგზავრება.

თფილისის სადგურზე ჩეს გასაცილებლათ აუარებელმა ხალხმა მოიყარა თავი. ვინ გინდა აქ არ იყო: ნოე ხომერკი, აკაკი ჩხენკელი, კონსტანტინე საბახტარიშვილი, დავით შარაშიძე, ლეო ნათაძე, და სხ. ქალბატონთა შესახებ ლაპარაკიც

მეტია. ამ განსაკუთრებულ ყურადღებას მე ჩემს მოღვაწეობას ვერ მივაწერ, ვინაიდან აქ მეტი ყურადღება აღბათ ბათუმის საკითხს ჰქონდა მიტყუელი.

ერთ ბედნიერსა და მოულოდნელ შემთხვევას კიდევ სხვას ჰქონდა ადგილი ამ საღამოს. პატივცემული ირაკლი წერეთელი საზღვარ გარეთ მიემგზავრებოდა და მასაც ჩემთან ერთად მოუწია მგზავრობა.

იმა, ვინც ბათუმის შემოგრაუების ბანკეტზე აღმირალ სეიმურის სიტყვა მოუსმინა, უკვე ეტოდინება თუ რა ფასი და მნიშვნელობა აქვს მატარებლის საწოლ ოთახში ნაცნობობას და მე თუმცა წინეთაც ვიცნობდი ირაკლი წერეთელს, მაგრამ ამ მოგზაურობის დროს უფრო განმტკიცდა მასზე ჩემი ძველი შეხედულება: ქემმარტათ საკმაოდ თავზაიანი და მორცხვი ყმაწვილი ყოფილა ის.

თფილისიდან ბათუმამდე მე გავიარე თითქმის ყველა სადგურები: ავკალა, მცხეთა, ქსანი, კასპი, გრაკალი, გორი, ხაშური, ზესტაფონი, რიონი, სამტრედია და წარმოიდგინეთ ყველგან აუარებელი ხალხი მხედებოდა. შუალაშეუ გადასული იყო, როცა ხაშურს მივადექით და თითქმის მთელი ადგილობრივი დემოკრატია ბაქანზე დამხვდა. ტევა აღარ იყო.

მატარებელი სულ წინ-წინ მიჰქროდა: რაც დრო გადიოდა ღამის სიბნელე თან და თან ჰქრებოდა, ხოლო დილით სრულიად გათენდა.

ოჰ, დაილოცა, ღმერთო, შენი განგება და სამართალი! აღფრთოვანებულ თავში ათასი და ათი ათასი ერთი მორცხე უფრო დამაფიქრებელი აზრები მეზადოდა: აი თუნდ ეს ერთი! რა გვეწვევს ლეობდა, რომ ყოველ დილას მზე არ ამოდრიდებ და არ გვიჩაბებდეს. რამდენი სანთელი ნავთი დელექტრონი დასკირდებოდა მაშინ ჩვენს რესპუბლიკას და როგორ მოგვიქერდენ ხელს ადერაი. ჯანელი კოლუნისტები! მაგრამ ეს ასე არ არის. დილას უთუოდ უნდა გათენდეს თუ კარგი ბიჭია, ნუ გათენდება! ვიჩქარი დავსძინო, რომ ეს მარტო ჩემი აზრი არ არის, ამას არა ერთი და ორი დამსახურებული საზოგადო მოღვაწე იზიარებს.

სადგურ ნატანებში, სადაც ძველათ რესპუბლიკის საბაჟო იყო, ჩვენ დილის ათ საათზე ჩავედით. საბაჟოს მოხილევებს მიუხედავად საერთო ზეიმისა დიდი მოწყენილობა ეტყობოდათ. მიზეზი არის, ამ ბოლო ხანებში კვერცხისა და ყველის გაძვირება ყოფილა. ბათუმის შემოგრაუებამდე კვერცხების გატანას ისევ დღედაცუები თუ ახერხებდენ დიდის გაჭირვებით, დღეს კი, როცა საბაჟო მოისპო მაშაკაცებსაც მიეცათ ამისი საშუალება. საკმაოდ პატივსაცემი მიზეზია ნატანების საბაჟოს მოხელეთა მწუხარებისათვის.

ორი საათის დასვენების შემდეგ მატარებელი დაიძრა და გავედით იმ ადგილებში, სადაც ირაკლი წერეთელი ნოე ჟორდანიასთან ერთად თავისი მოკლე „კარაბინით“ ამ ორი წლის წინეთ ოსმალეთთან ბრძოლას აწარმოებდა. ამის შესახებ მე თავის დროზე მივსწერე ჩვენს ნეტარ ხსენებულ მგოსანთა მგოსანს შემდეგი საგულისხმარო ტაეპი.

„იმა ხანად ვნახე ნახვა; სანახავი განმედილა... დილსა ნოე ჟორდანიას მხარსა თოფი აეკიდა, მუაგეთა სიჩაუქე და სიმშვიდე კვლამუა კიდა, იგი სთესდა ამო თესლა და ნათესსა ხალხი მკიდა.

მუნცა კაკი წერეთელი გააფთრებით ცეცხლსა ჰყრიდის,

ერთი მოკლე „კარაბინი“ მასაც მხრებზე აეკიდის, მტრისა ზვერვად გაემართა ნატანების გაღმა ხიდის, გმირი გმირსა დაემსგავსა, უკეთესსა რასა ზმიდის!

მედილა სანახავი ორთა ბრძენთა ამხედრების, (თუმცა ბრძოლის მომგებელად ზრახვა არ მაქვ ამ მხედრების,)

თითოული სიტყვიცითა ლომსა ცალად სამს ედრების, ვაჟაკობა ვინ უძრახოს, მათ სხვა ვინმეა შეედრების.“ *

აი ახლა ვხედავ ამ მიდამოებს და გული იხარებს. განსაკუთრებით მზიარულია ირაკლი წერეთელი, ვინაიდან მე ამ ბრძოლაში მონაწილეობა არ მიმიოლა. მატარებელი იჩქარის. მეც არა ნაკლებ მეჩქარება ორი წლისა, სამი თვისა და სამი დღის წინეთ დატოვებული ბათუმის ნახვა.

(დასასრული ხვალ).

მუშაკი.

მექანჯალბეულის ღექსები.

აბა, დელი, დელი, დელი...—

მსურს ვაგორო კამათელი

(ქკუა არ გამიხდა მთელი)

აბა დელი, დელი, დელი,

გაგვექცა დრო უწინდელი..

ამ ჩემ ფხებებს! აი დარდი!

უნდა ვითამაშო ნარდი...

კამათლებო! ჰა, დო-შაში...

გუშინ წინ ერთს ბნელს დუქანში...

გიახელი ნივრით ხაში

და მიმა ეს ხანაში!

აბა, დელი, დელი, დელი,

უმძღარი, სამაგელი,

გამოუხტა კიდევ მგელი,

სახელად ქიან ვრანგელი...

რუსეთია მეტად ვრცელი

— თვალ უწვდენი მინდორ-ველი

და ხაოზი კი უღვევლი

*) ღია წერილი სოლომონ ზურგიელიძეს. გვ. 41.

და შერწმუნე დაე ივლიტო!
რა გინდ ჰხოცო, რაგინდ ელიტო,
იგი მაინც რას დაიკლებს...
იმიტომაც ყველა იკლებს:
კოლხაკ-დენიკინ-ვრანგელი,
ტროცკელი და ლენინელი,
ყველამ გაჰკრა საწყლებს ხელი,
და აწამეს იქ დემოსი,
არ გამოდგა ის გემოსი
არც ლენინის, არც ვრანგელის...
იქ ხალხი ყველასგან ელის
მიწას და თავისუფლებას...
კისერზე თავის უფლებას
რომ ატარონ, არ აძლევენ
და სიცოცხლეს კირში ჰღებენ.
აქ გლეხი არეინ იწამა,
არ გაამდიდრა მიწამა,
ვინც ეს დაპირდა-შეჰამა,
საბრალო მეტად ეწამა...
ამიტომაც არის რომ ელის
შველას კოლხაკის, ვრანგელის,
ხან ლენინელის, ტროცკელის,
ხან ეშმაკს მისდევს, ხან ქაჯებს...
ხან მირბის, ხან მიბაჯბაჯებს,
ხან ყირამალას გადადის
მაგრამ **ზევით ის ვერ აღის,**
ვარც ნამეტნავად ქვე ჩადის
ქანაობს აქ-იქ ირყევა
არც იცის ვის დაუჯეროს,
ვის მტრობით გული იჯეროს,
ვის მიეკედლოს, მიმართოს,
ხელი მას ვინ გაუმატოს,
ექსპერიმენტებს მათ ზურგზე—
(ხან მორჩ-ლზე და ხან ურჩზე),
ახდენს: „თეთრები“, „წითლები“,
თავის მაღაზე, ჭკუაზე
და დააყენეს ყუაზე...
კინალამ შევცდი ჭკუაზე!!..
დღეს საქართველო ზეიმობს,
ბათოში ჩვენთვის ბათოობს,

დღეს საქართველო არ ომობს
თუმც ხმალი არ აქვს ქარქაშში,
შხად აქვს:—მომხდურ მტერს ხახაში
რომ მიაგებოს სწრაფადა,
სიცოცხლის მოსასწრაფადა...
ზეიმობს დღეს საქართველო,
მან გაიტანა, ვიშ ლელო,
გავიდა სამშვიდობოზე...
(ბუზი მკბენს ცხვირის კოფოზე).
ზეიმობს აჭარის-ტანი,
თვისტანზე **ახჭრა-ის ტანი**
რომელიც გულს უბზარავდა.
ძილს, მოსვენებას ჰპარავდა...
ქართველნი მპამდიანნი,
ჩვენო, ტანჯულო და-ძმანნი,
ვიქმნეთ აწ დამშვიდებულნი
საერთო გზითა გავსწოთ,
საერთო ტვირთი ავსწოთ
საერთო ღონით, ხჯითა,
ჩვენზე მარჯვენით, მაჯითა
(და არ უცხოთა ხელითა)
მომავლის გზას გავიკაფაეთ...
თქვენ კი, ყაჩაღნი, სულს ღაფაეთ...
თავს ხომ ჩამოიხჩობთ ჭაზე
თქვენ და თქვენი პაიქაძე.
სად ხართ, სად მიცალღებთ,
ხალხს ხომ ვერ დაემალღებთ?
თქვენ სისხლიანი ბრჭყალებით!..
შორს, შორს განვედით, შორს ჩვენგან!
ვერას წაიღებთ აწ ჩვენგან.
ჩვენ გავაჩაღებთ აწ შრომას,
სწავლა-სინათლის ფენასა,
მით მოვსპობთ ხალხის ტანჯვას და
თქვენს მათ სხეულზე კბენასა..
„ქირს მყოფი-ლხინში შესული“
უფრო ვიგემებთ ღებენასა...
გვეყო ტანჯვა და წამება...
აწ ვიწყებთ აღმაფრენასა...
(პაპიროსი მწვავს ენასა)...
შექანჯალებული.

ასლი ეშმაკს.

სახალხო გვარდიის მთ. შტაბის მ.მ.მ.არაგების განყოფილების გამგეხ.

მისივე განყოფილების საწყობის გამგის

ბანცხალვა.

ამას წინეთ, ბატონო, ვიყავი ჩვენს ლაზარეთში, თვითონ იხსებ ვერ ენახე. (ალბათ სვირნობის მომწყობ კამისიის კრებაზე იქნებოდა სადმე.) გამშინჯა შველიძემ და მითხრა: შენ, ჩემო ძმაო, მარჯვენა ფილტვის თავი გაქ გაფუჭებული, მარცხენასი კი ბოლოვო, გამოძიწერა წამლები და ხვალაც მოდიო-მითხრა: მეორე დღეს შველიძე არ იყო და ანდრონიკი შვილმა გამშინჯა, გაიქნია თავი და სთქვა: მარცხენა ფილტვის თავი გაქ გაფუჭებული მარჯვენასი კი ბოლოვო. რაეც ხედავთ, ბატონო „ნაჩანქო“, ორივე ფილტვების თავი და ბოლოც გაფუჭებული მქონია, მე მგონია ასეთ მდგომარეობაში მყოფი კაცი დიდხანს ვერ იცოცხლებს და მალე მოკვდება, შეიძლება მე არ დამიჯეროთ და თუ გინდათ ჰკითხეთ სარქის გლახოიანს, მართალია ის ექიმი არ არის მაინც ეცოდინება, რომ კაცი უფილტვეზოდ იოლად ვერ წავა და თუ ეს ასეა, ჩემი სიკვდილიც აუცილებელია და ამ ცეცხლის კიდება სიძვირეში რა ხარჯს გამოიწვევს! ერთი ხელი ტანისამოსი ხომ ყორიფელი უნდა მომკეთე? შეიძლება თქვენ ბრძანოთ: ვინაიდან შენ ფრონტზე არ ხარ წასასვლელი, ამისათვის ბუშლატი არ გერგება და ბატონების მაგიორ წულეზსაც კარგათ ჩავაცმევ, სულ ერთია კუბოში მაინც არ გამოჩდებაო. კეთილი და პატიოსანი, აგი თქვენ სიტყვაზე იყოს, მარა ახლა კუბოს ფასს არ იკითხავ? მართალია ვაჭრობა-ალეზ-მიცემობაში თქვენ გამოცდილი ბრძანდებით, ათასნაირ საქონელს ყიდულობთ, ყიდით და ერთი მეორეში სცვლით გვარდიელების ტანისამოსისა და საჭმელ სასმელისათვის, მარა ჯერ ხომ არ ყოფილა შემთხვევა, რომ კუბო გეყიდოთ და რამე საქონელში გადაგეცვალოთ. მე კი ვიყავი მეკუბოვე კინაძესთან ფაის გასაგებად და მითხრა: ცნკის საშვალო კუბო ეღირება შენი ხატრისთვის 15000 მანეთით, ხოლო თუ ორ ცალს იყიდი მაშინ ცოტას დაგიკლებო. ახლა ბალდაზინი? ამის შესახებ ხომ არაფრითარი ნიხრი არ არსებობს, რამდენსაც მოისურვებენ, იმდენი მიაქთ, ხოლო განსხვავება იმაშია თურმე, რომ იმდღეს ცხენებს თუ თივა აქამეს მაშინ ნაკლებს იღებენ. და თუ სიმინდი ან ქერი მაშინ ერთი ორად ღირს... ახლა დამარხვა? შეიძლება ფიჭრობთ სამშო სასაფლაოზე დამარხოთ, მარა ის ხომ ომში დახოცულებისათვის არის დანიშნული, თუშეცა მეც მეოთხე რა-

იონის გვარდიელთ ვითვლები მარა დლიდან გვარდიის დაარსებისა ფრონტზე ერთხელაც არ ვყოფილვარ, ჩამაბარეთ რაცხა დასალუპავი სკლადია და ნიფხვების თვლის მეტი არაფერი ვამიკეთებია, ისიც მოგეხსენებათ, რომ მე გურული ვარ და გურულები, არა თუ ჩემი ხნის კაცს, ასეოცი წლის ბებიეც რომ მოუკვდეს ციმბირში, გაყიდიენ ყორიფელს, ამოტიკნიან მიწიდან და შინ წეილებენ, თვარა მე საწყალი ბაბე დამტიებს აქანე? მაშასადამე საჭიროა რკინის გზით წაღება, „ბალშოი სკოროსტით ან ბაგაჟით“ ხომ არ შეიძლება მიცვალეზულის გავზანა, მართალია ახლა დღეში ნახევარი გირვანქა ყოოლოთვის მაკლდება წონაში, (ალბაღ ბევირ კამის ბრალია) და შეიძლება სიკვდილამდე 14 გირვანქამდისაც ჩამოვიდგე, მაგრამ რკინის გზის კანონით, მიცვალეზული რამდენსაც უნდა იწონიდეს, მისთვის მაინც ერთი ვაგონია საჭირო, ამას თვით ვასო გოგნიშვილიც დაგმტიკიცებს... რას იღებს საჯოვახოს „იზბოშიკები“ ჩოხატაურამდე? რაც უნდა ნაკლები იანგარიშონ, რაც უნდა ცოტა დააღვენიო ბერძნის წყაროზე ცხენებს წყალი და იზბოშიკებს ღვინო, მაინც თვალსაჩინო თანხა გამოვა. ახლა მიუმატეთ, იზბოშიკების გასწორების დროს ჩხუბში მოზაგეების გლახვა ჩოხატაურში, მერე იგინის შერიგება, დაპატიება და სხვა, ერთი სიტყვით: ტანისამოსი, რკინის გზა, იზბოშიკი, ცოცხლების საღლეგრძელო, მიცვალეზულის შესანდობარი, ჩხუბი, შერიგება, მყარჩიჩი, კუბო, მიკიტანი, და ზედაში, იანგარიშეთ, ბატონო, სუყველა ერთად და დინახავთ, თუ რა ფული დაჯდება ეხლანდელს დროში ჩემი სიკვდილი, ამავე დროს ისიც მოგეხსენებად, რომ მე ვალების მეტი არაფერი მაქ, ვიცი თქვენი კეთილი გულის აშბავი, რომ ჩემი დამარხვის ხარჯებს გამოითხოვთ მთავარ შტაბიდან თქვენს ისედაც შეზღუდულ ბიუჯეტს კიდევ ვალი, ხარჯი მოემატება. და რომ ეს არ მოხდეს, ბატონო უფროსო, შემდეგს მოგახსენებთ: აგერ, მესამე ზაფხულია ფრონტების გამო დასასვენებლად რაეც თქვენ არ ყოფილხართ, ისე არც მე. მოახდინეთ განკარგულება და სიცოცხლეში მომეცით იმის ნახევარი, რაც მკვდარს უნდა დამხარჯოთ, გამანთავისუფლეთ ერთი თვით და გაძლევთ პატროსან სიტყვას, რომ მოგჩრჩები, ზედ მეტ ხარჯსაც ავაცდენთ და უფრო მეტსაც ვაგაკეთებთ ვიდრე ეხლო.

ამასთანავე გთხოვთ ეს ჩემი განცხადება არავენ წაიკითხოს თქვენს ვარდა, არ ჩაუვარდეს სახელმწ. კონტროლიორის სიმონიკა გოშაძეს ხელში და მისი რისხვა არ დავიმსახურო.

რ. ჯიბილი

ეპისტოლე ფუტურელთა მიმართ.

ქუთაისი

იმერეთი XXX რიონი...

ქიმიკონი!!!

„ხუმრობა საქმე არ არი
საქმე ხუმრობა არ არი“
სოლ. ზურგიელიძე.

1

ვით მყაყნი ბაყაყნი
ტალახში, ლიაში,—
ასი წლის გომბებო
ზის სიცილიაში,—
ჯირყვლები ხარდები
(სდუღს შიგ ფიორდები)
ლაბაბში ლლიაში!..

ჩამსხდარან ქაობში,
ტბის ქუჭყსა და ობში—
გამძღარან ფისითა;
ზვარააზე ყვარყვარეს
გასძახის, ყარყარებს
ნეშტვითა მქისითა:
„ფუტურისზის ვამყარებ,
ლამეს თავს ვაყვარებ—
არ ვჩანვარ დღისითა.

და ჩვენი კეკლუტნი,
ეროტის კენტ-ლუწნი,
ოლოლნი ჰუპლოლნი,—
მათს „ტუჩებს“ რომ ვსწოწნი
იმ სიხალისითა—

გარს მოგვეხვევიან
(ვითარცა ხევიან)
ღრმა ღელე-ხევიან
ზედ დაგვეხვევიან,—
და ერის დიდება
გადმოგვიდება
ჩვენს მკლავზე
ვით ვერძი,—
ოქროს თუ ბრინჯაოს
ვინ გასჭვრეტს იმ ქაოსს?—
ღარჩეს ანდერძი!..

ოლონდკი საფლავზე
თამამად ეწეროს—
ვითომც ჩვენ ვიყავით
იუდის კერძი!!!“

ასე და ამგვარათ,
ზედი არ დამდგარა—
ტრიოლებს ღერძი.

II

მოკვდა ეოლოს,
გვეშვა პაოლოს
(ზეცასთან უნდა გვეშვაშავლოს)
ღარიან—ელო.
ლეღი, ტიციან.

ზესტაფონისკენ—
ზესტაფონისკენ
გზა სასახელო
კარგათ იციან!—

თუ სიყვარული
სჯობს მიბარული,
კოლხეთით მოდის—
მოაქვ იმეროსს!..

ქართული სული
ღრო გარდასული,
მაშ ვცნ და როდის
მოაქიმეროს!?

გულ ჩაქანგული,
ათაშანგული,
ავ სენს რიონში
იბანს ვენერა!!

(ფეტიქობ აქ იობს,
იქ რო... ბაქიობს,—
მატლიც არ შესჭამს
თვითონაც სჯერა)
...დასავლეთისკენ,
სხვა მიღეთისკენ
წაიღებს წყალი
თქვენს ნაგს გულდაღა—
დალიფონტოსი
შავ პონემოსით,
ერთხელ გამწყვრალი
გაისერის ვაღმა!..

სიტყვა წარმართი,
საქმე არ მართი
სჯობს არ ვიფიქროთ
ვილოცოთ წაღმა
რომ ცოდვის სახე,
დაღუბვის მახე
არ ჩაისახოს
ღედის წიაღმა!..

ვინტარი.

Handwritten signature in red ink, likely belonging to the author or a reviewer.

ჩვენს რედაქციაში ფოსტით მოვიდა შემდეგი წერილი:

„Дорогой редактор, сукин ты сын этакой. Ты што это въ своей журналѣ зубоскалишь и нашу Советскую Рассею насмех бирьешь! Али думаешь, это тебе так и сойдет? Погоди ужо, кукуруза меньшевитцака! Будешь ты у меня зубы скалить, када на вашем дворце нашу красную социалистическую знамя ваткнем, а тебя со всею твоєю редакціонной сводочью на перекладину вздернем.

Пишу тебе, ноздря ты грузинская, коммунист Алѣха Семизверев и приказываю, ежели его песьмо в своей паскудной журналѣ напечатаеть, то

нашу советскую арфаграфѣю, дыц, не трогать! Я сам из писателей и в „коммунистѣ“ передаыве статьи не раз помещаю, а патаму толк во всех сатирических юмористиках хорошо понимаю, а твой карявый журнал я так считаю, што плюнуть и размазать, а вась всех к кузькиной матери, кикиморы вы заморекіе.

Росейскій коммунист **Алѣха Семизверев.**“

ვთხოვ ვაზ. „Коммунист“-ის რედაქტორს ან იმე ბ. ალ. სეიზვერევს, შემობრძანდენ ჩვენს რედაქციაში ზემოდ მოყვანილ წერილში აღძრულ საკითხების გასარკვევათ.

მას შემდეგ, რაც რუსეთისა და საქართველოს კომუნისტთა (ბოლშევიკების) ზარტიაბი ჟურნალი „ეშმავის მატრასი“ თავის ინტერესების საუკეთესო დამცველად აღიარა და ერთდერით ზარტიულ ოფიციალ ორგანოდ გამოაცხადა, ჩვენი ჟურნალის ტირაჟს ერთი ასათ იმატა.

ვინაიდან მართო საბჭოთა რუსეთში კავკავისა და ბაქოს ვხით 200.000 ცალზე მეტი იგზავნება სწორეთ იმ ვაგონებით, რომელიც ლენინისთვის დამზადებულ საჩუქრებით იტვირთება, და ვინაიდან, ბ. კირილის განკარგულებით, „ეშმავის მატრასის“ რუქითი გატანა უფრო საუურ-დღებოთაა მისნეული, ვიდრე სხვა ზირველ საჭიროების სა ონლისა, ამიტომ ამ კამათ ჩვენი ჟურნალი იბეჭ ება 300000 ცალი და ისიც არ გვეოფნის!

თბილისის მთელი ქალაქი ჩვენს ჟურნალს უნდება და ეს იწვევს ქალაქის საოცარ სიმვირეს, ხოლო ქალაქის სიმვირე, ამკარაა, ჟურნალის სიმვირესაც გამოიწვევს. ამის გამო დღეიდან **„ეზმავის მატრასი“ აღიკება 15 მანათი.**

მიიღება ხელის მოწერა

== **„ეზმავის მატრასი“** ==

ჟურნალი თვეში ღირს 60 მან. გამოწერა შეიძლება მხოლოდ სამი თვით, ფასის გადახდა წინდაწინ არის საჭირო.

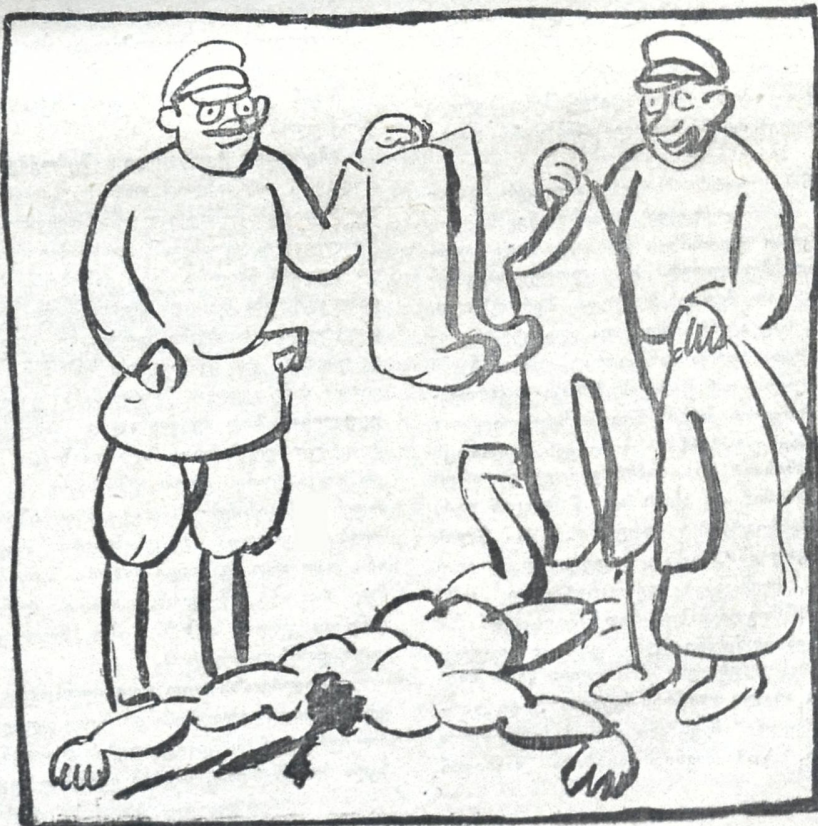
ჟურნალში დასაბეჭდათ მიიღება აგრეთვე **განსხადებები** — შეკავათიან ფასებში.

რედაქცია მოთავსებულია რუსთაველის პროსპექტზე, № 24 (ყოფილი გოლოვინის) და ღიაა დღის 8—2 საათამდე.

Իրոջ Նշուհիսուսով

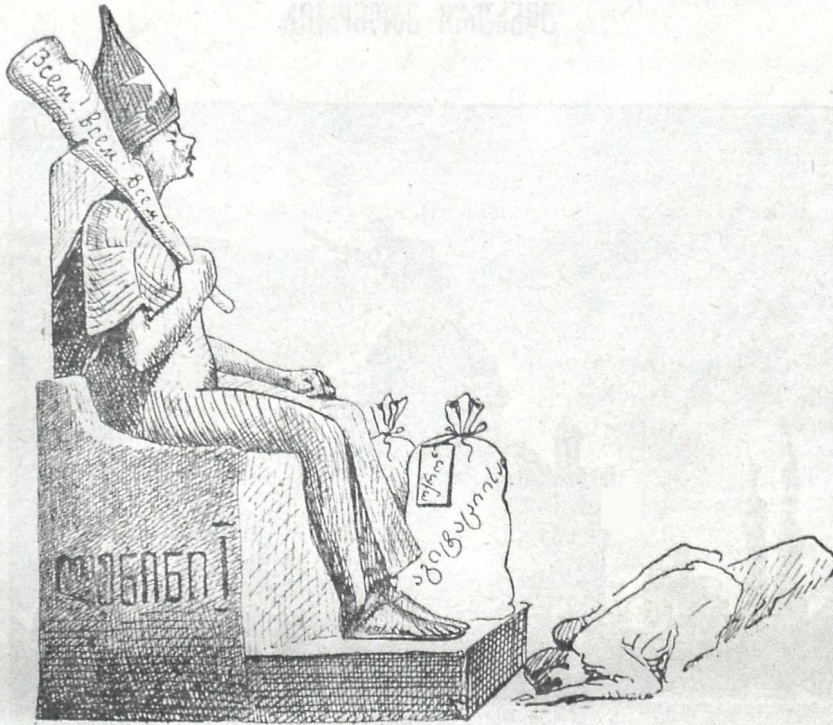

III ინტერნაციონალის კერპი.

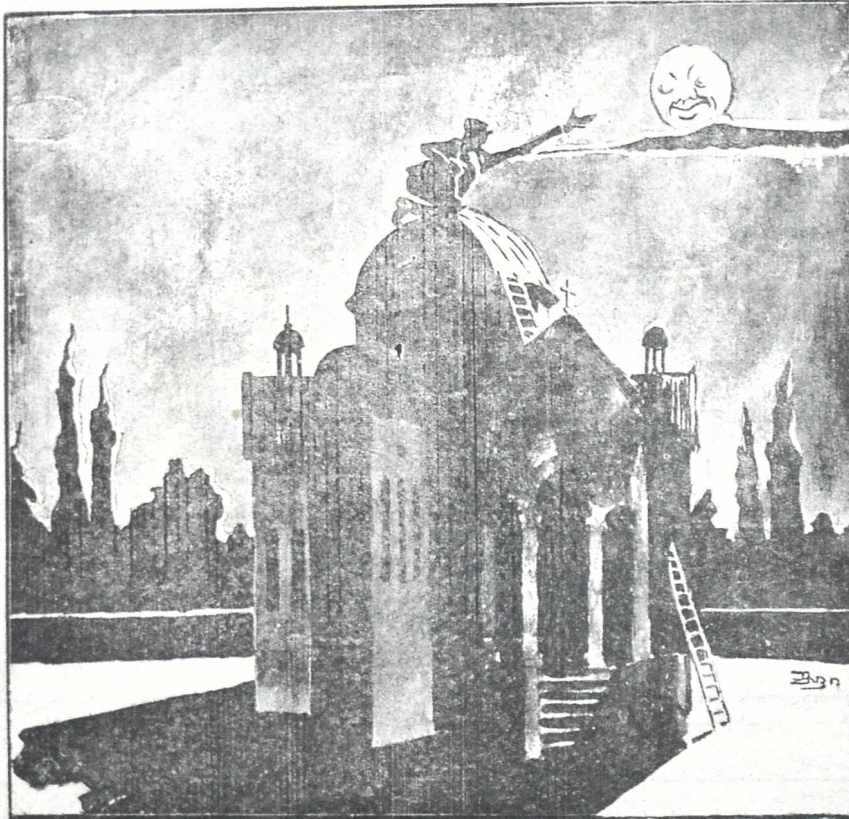

საქართველოს კომუნისტები (კერპის წინ პირქვე-დამბობილნი) ჰოი მზეო სოციალიზმისაო და თვით ინტერნაციონალო! მოიღე მოწყალეობა და მაგ, შენ მარჯვენას ნუ აარიდებ ჩვენს დაჩაგრულ ერსა!

ზებულეებს. ასე არ არის თქვენდამი რწმუნებულ სამწყსოსა შინა. იქ თქვენი ყოვლად უსაღვდელო-ესობა ჩავარდა ხელსა შიგან **საბჭოთა „გაქეჩილსა და გამაჯვრებულისა“** და გატუნებენ შენ ვითარცა **„ვსტანკა ვანკა“**, მეტი რომ არა გასტკვა როცა ეს, **სიტუტუტე არს**, თქვენო მაღალ უსაღვდელოესობავ და ამტკიცეს **სიხუსტეხა ზახითისასა თქვენისასა**. არც დანარჩენ მღვდელ მთავართა სამწყსონი ბრძნობენ კეთილად, ბელზებულეობა იქაც იხდის ზე-მს... და რა საზგებელ არს ტყულად ვკარგოთ ყამი, ძმანო, ჩემნო! მომისმინეთ მე და ყურად იღეთ რჩევა ჩემი, გამომდინარე გამოცდილებათაგან მრავალწლისათაგან: მოვლენ სრულიად ხმელეთი და ზღვა საქართველოს რესპუბლიკისა, გარნა ბევრი რამ მინახავს, ბევრი რამ მსმენია, დავტვირთულვარ სიბრძნითა მრავალითა, და მისმინეთ ძენო ქართლოსისანო უებარი წამლი დასახლუნებულად მღვდელთა გონებისა, მათ მონად საყოფელად არის თესვა შურისა და დღარძლისა-რათა იკინკლა მათ და ყურბოკრილ გეყუმონ თქვენ. ამით მივახწყვთ მიზანს და გავხდებით ბატონ-პატრონი ტანჯულის ჩვენნი ეკლესიისა. ესე ხერხი ვიბ-

მარე მე აქ რამაკ ჩინებულნი ნაყოფი გამოიღო. **პირველმა საეკლესიო კრებამ** ჩემს გარშემო შეპკრიბა საშიში სამღვდელეობანი და მათ შორის კეკელიძეც... აღარ დავწყოვნე, დავხლართე მათ შორის ქსელი ქორებისა და ურთიერთ-მტრობისა, გავაჩაღე მითქმა-მოთქმა ჩემი ერთგული ყმების მამა ი. კაპანაძისა და დავით დავითოვის წყალობით დავყევ მთელი ტფილისის სამღვდელეობა ორ ბანაკად - მზაკვრები განვარინე ჩემგან, ხოლო მონანი ჩემნი მარად ჩემთან არიან. აი, ძმანო, ხერხი ესე უებარი, იმოქმედეთ მსგავსად ამისა დამეუფებასა ჩვენსა აღარ ექნების დასასრულ, დასუფევა-სა ჩვენსა ველარ პოერევიან **„ბჭენი ჯოჯოხეთისანი“**, მაგრამ, როგორ მოვიქცეთ წინამდებარე **მეორე საეკლესიო კრებაზე**, როგორ წარემართოდ ზრახვანი და გულის თქმანი ჩემნი კეთილად და სასარგებლოდ ჩვენდა... აი ამაზე ფიქრმა ღამის კუთხე შემშალოს... ვერ წარმომიდგენია, რა შემადგენლობის იქნება იგი. მწუხარებს გული ჩემი. ერთიც ვნახოთ, მოხედენ ამ საეკლესიო კრებაზე გარეწარნი და უგბილნი შეილნი ეკლესიისანი?.

ფ რ თ ი. უხნაური პომოშია.

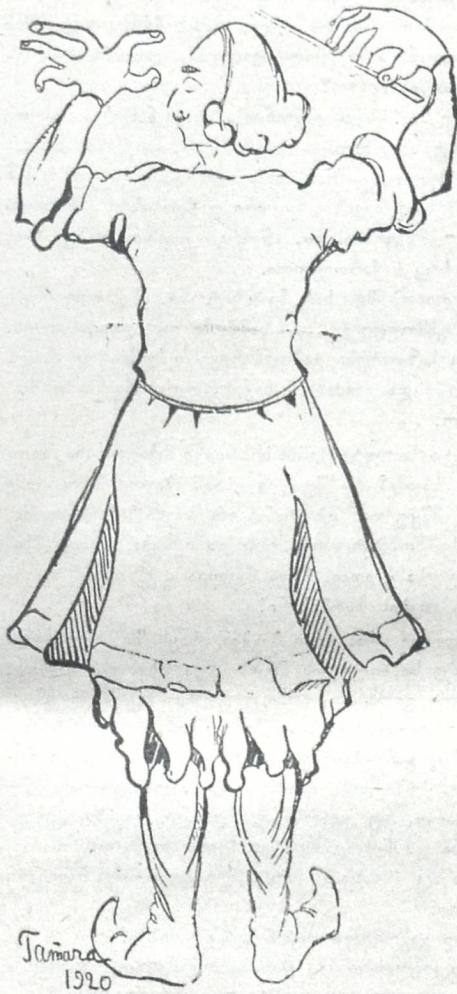
ქალაქის თავი. ახ, რომ იცოდე, მთვარევე, როგორ მიყვარხარ! მომიხსლოვდი, ერთი მაგრად ჩაგიკრა გულში!

მთვარე. ვერ მომატყუებ, ყმაწვილო. ვიცი, რაცა გასურს! შენ გინდა, მომიტყუო, დამიჭირო, ელექტრონის სადგური მთლად გააუქმო და ჩემი შუქით-ღა გაანათო ქალაქი.

მაშინ რაღა ექნათ, მთელი ჩვენი გვეგები ამ კრებაზე დამყარებულნი ხომ წარწყმდენ?... მაგრამ ქრისტეს მიერ ძმანო და თანა მუშაკნო ჩემნო! ეცადეთ თავ-თავიანთ ებარკიებში დღეღვატებად წარმოგზავნილ იქმენ მორწმუნენი, ღვთის მმოსავნი, უმთავრესად თეთრ-წვეროსანი მღვდელ-ღიაკონნი და მორწმუნენი, რათა შეზადგენლობა კრებისა სასურველ დარჩეს, ეხლავე გააბით ქსელეები საიმიდო მღვდლებთან, რათა არ მოხვდენ დღეღვატებად გარეწარნი და მზაკვარნი... ამ მზრივ ყოველგან ერთნაირი პირობები არ არის: კარგად არის საქმე თბილისში, აქ ჩვენ გვყავს თავდადებულნი მწყემსნი და მათ შორის ყველაზე საუკეთესო შამა იასონი არს. იგი მზად არის ქრისტეს მოძ-

ღვრების თანახმად „სული თვისი დასდვას მეგობართა თვისთათვის“, თვით ქრისტემ „ღვდის მუცილიდან“ გამოირჩია იგი თავის მოზღვრების „ჭურჭლად“ და იცავდა მას ყოველი ხიფათისაგან, წინაუძღოდა მას სვლასა შინა ზღვასა და ხმელსა, როდესაც ის წარეგლინა გამგზავრებად ქვეყანასა ამერიკასა, მარხვითა და ლოცვით სთხოვდა ქრისტეს შეეღას, და მართლაც, მსგავსად იაკობისა პატრიარქისა, დაღალულმა, მალ მიხდილმა მიიძინა და იყო ხილვა მისთანა, რომელიც ურჩევდა ამერიკას წასვლას და მუნდაყოფას, სანამ მეორე ხილვა მისდამი არ იქნებოდა... და იმყოფებდა მუნ შამა იასონი, ვიდრე რევოლიუციამდე, მაშინ კი ხმა იყო მასთან წარვლენილიყო საქართველოსა

კოტე ფოცხვერაშვილი.

სახალხო გვარდიისათვის წარმოდგენილ მარ-შების შეჯობრებაზე.

შინა და ეკისრნა ეკლესიის განახლება ძველი წესების აღდგენით, და აი, ის დაუღალავად იღწვის ამ სარბიელზე და მე მწამს ღრმად, რომ მიზანს მივადწევთ, თუ თქვენ მხარს დაგვიჭერთ... იმერეთში მის მაგივრობას შეასრულებს მამა ე, თუ-თბერიძე. სხვა ეპარქიებშიც მოსძებნეთ მხნე მორწმუნენი... ამრავლეთ მრევლებში უხამლოდ, ფეხში უვლად მავალნი დიაცნი ლოცვად, ამრავლეთ წმინდანნი ყმაწვილნი მოვლენილნი ზეცით და განამტკიცეთ მორწმუნება ხალხში, შიში და კრძალვა ღვთისადმი, მიუთითეთ ხალხს მიწის ძვრასა, სეტყვასა, ელვასა და ქარსა ზედა ვითარცა ღვთის რისხვაზე, გავჩარხოთ საქმე მომა-

ვალ მეორე საეკლესიო კრებისათვის და დაუშტკოცოთ ჩვენს ურწმუნო მთავრობას რომ ღვგიონ არს მორწმუნენი დემოკრატისა შინა და რომ საკირო და შესაგუებელ არს სახელმწიფოსა დემოკრატიულსა შინა ეკლესია მონარქიული. აბა, ძმანო ჩემო, იღწვოდეთ, ასე, ეხლა უკვე ქამი არს წარვიდეთ თავთავიანთ ეპარქიებში. და ვილოცოთ, რათა მაშავალ კრებაზე მოვიდნენ მორჩილნი მორწმუნენი, და ჩვენ, ვითარცა მეეტლენი ვმართვიდეთ „ვოქებსა“ და ჩვენს ეტლში გაბმულ დელეგატებს წარვაველენდეთ მუნ, სადაც ჯერ არს. (ადგება კათალიკოზი, ადგება ყველა, კათალიკოს ხელზე ეამბორებინ, თავს დაბლა ხრიან და ნელ-ნელა გადიან დარბაზიდან. ფარდა ნელ-ნელ ეშვება).
(დასასრული იქნება)

ლუკ-ოლი.

ბოლშევიკის აღსარება.

მე ბოლშევიკი გახლავარ, გვარ-ტომობით რუსი. ბოლშევიკების ფესვი ღრმად არის გამჯდარი მხოლოდ და მარტო ჩემი ქვეყნის, რუსეთის, ნიადაგში. იგი ჩათესილია ჩემი ერის სულში და ჩანერგილი მის გულში.

განა თუ ამ ხანებში? ძველთაგან ძველად! ვის არ უნახავს ზურგზე გულა-ტომარ აკიდებული რუსის გლეხი ყავარჯენით ხელში და ცოლ-შვილ, დედ-მამით გვერდით მოხეტიალე მთელის დიდის ყოფილ რუსეთის სივრცეზე?

მას გაეყიდა თვისი მამა-პაპეული, რაც კი გააჩნდა, და თვალახვეული მიდიოდა სადღაც.

სად თითონაც არ იცოდა.

— ამბობენ იქ, სადღაც, ბევრი მიწა-წყალია, მდინარეებს წყლის მაგივრად რძე მოაქვთ და ნაპირებზე „კისელს“ ისვრიანო. გინდა, თუ არა, სულო და გულო, დაბანდი, ხელ-ფეხს ნუ გაანძრევ და მიირთვი რძე და კისელი! არაყი და ღვინო? აბა, რა სათქმელია? რამდენიც გენებოს! — ამბობდა იგი და დახეტიალობდა თვალუწვდენელს სივრცეზე.

— სამშობლო, მამა-პაპის საფლავი, მშობლური კერა, ნათესავ-მეზობელი და მტერ-მეგობარი? — დაეკითხებოდით თქვენ.

აჰ! არც ერთი და არც მეორე, არც მესამე და არც მეოთხე! არც ერთი არა სწამდა ჩვენს ბოლშევიკს, რომელიც ისეთს რასმე დაქებდა, რისი გაგებაც თვითონ არა ჰქონდა და დადიოდა იგი უზგოუკვლოდ კილით-კიდემდე.

ან არა და ღმერთის საქებრად წავიდოდა. ეძებდა იგი ღმერთს ველსა და ტყეში, ვიდრე სადმე სიკედილი არ მოუხსობდა სიცოცხლეს.

ღმერთს განა მარტო ჩვენი მუჯიკი ეძებდა? არა, დიდი კაცებიც, მწერლები, მხატვრები, პოეტები და პროფესორებიც კი!

ჩვენი ხალხი მუდამ რაღაცის ძიებაში იყო. მუდამ რაღაცას დაეძებდით და სწორეთ ეს ძიება გახლდათ ჩვენი სიამაყე.

ამხანად ღმერთისა და რძის მდინარების ძებნა მოგვებზრდა, ბატონებო.

- ხლა დაეძებთ კომუნისში.
- იცით რა არის ჩვენი კომუნისში?
- კომუნისში, ჩვენ ასე გვესმის:

მიბრძანდებით რომელსაჲმ ქვეყანაში. მოგვხსენებთ, ყოველს ქვეყანაში არიან ქალაქები, დაბები და სოფლები. ყოველგან არიან მდიდრებიცა და ღარიბნიც. ხოლო ისეთი ღარიბი კი არსად არ მოიპოვება ამ დალოცვილს დროში, რომ ვისზე ერთი წყვილი ფეხსაცმელი და ერთი წყვილი საცვალი არ ემოსოს ტანზე, ხოლო მრავალთაგან მრავალს ბევრად მეტიცა აქვს: სახლი, კარი, ავეჯი, სხვა და სხვა ნივთი, პური, სიმინდი, ლობიო, ქერი, არაყი, ღვინო და მრავალი სხვა. ყველას ვინ მოთელის? დიახ, გაიხლებით ამ ქალაქ-დაბა—სოფლებში და დაურევით ხალხს. ჩვენ თვითონ არც ტანთა და არც ფეხთ გვაკვია რამ და კუჭი ხომ დიდი ხანია დაცალიერებული გვაქვს.

დიახ გაიხლებით და დაურევით ხალხს რასაკვირველია, ბევრად გვირჩევენია, რომ ყოველივე რასაც ვნახავთ, ჩვენი იყოს და არა იმათი, საცა მივდივართ. ზოგიერთს, არ მოსწონს ჩვენი საქციელი. — რად მართმევთ ჩემს ნაოფლ-ნაამაგარსო, შენ თუ გინდა, მე რატომაც არ უნდა მიწოდდესო, — მეკითხება და ზოგიც მიჯავრდება. ბრძევები არიან და იმიტომ მეკითხებიან და მიჯავრდებიან. იმიტომ, რომ ვინც მიჯავრდება, ის ხომ კონტრარევილიუციონერია? მაშახადამე იმას ნემოჟყო ყელში რეზიტს ვუზამ. გათავდა და მოჩჩა!

მართალია, ცეცხლითა და მახვილით შევდივართ ყოველს ქვეყანაში.

- რატომ? — მეკითხებიან.
- იმიტომ, ჩემო ბატონიშვილებო, რომ ნებით

არც ერთმა ხალხმა არ მიგვიყარა. აუღიათ კეტები, თოფ-იარაღი და არ გვიშვებენ.

იძახიან აქ უცხოხს რა უნდა, ჩემს ტუბილს სამ-შობლოშიო, ვის რა ხელი აქვს ჩემი დედ-მამის საფლავთან. ჩემს ცოლ-შვილთან, და—ძმასთან და ჩემს ნაამაგართანო?

ერთი ჰაა! სად გაგონილა? სად ნახულა ასეთი ბოლშევიზია, სადაც სამშობლო, დედ-მამა და-ძმა ცოლ-შვილი და რამ ნაამაგარი სწამებოდეთ? მაშინ ის ხომ ბოლშევიზია კი არა ჯანდაბიზია იქნებოდა ან და მენშევიზია! აი, სწორეთ ისეთი მენშევიზია, როგორც ს ქართველოა.

აუღიათ, შეს ხარ ჩემი ბატონი, ამ ქართველს თავი, გამოუღვიათ იგი სამშობლოს დაცვისათვის, რაღაც საზღვრები გამოუჩნდებოდათ ძველსა და ახალს წიგნებში და გაიძახიან საქართველო ჩვენი სამშობლოაო.

მეტი სიტუტუტე და სიბრძევე ნახულა და გაგონილა სადმე? რა შუაშია სამშობლო, როცა მე მშინ, მწყურთან და ტანთ არ მაცვია? მაშახადამე, ჩემი სამშობლოც იქ არის და იქნება, საცა მზამზარეულსა ვხედავ. მადა მაცლია თუ? ისემც აცვილდათ კაცხის ზარბაზანი!

მადა კი არა, ერთ ბოქა არაყს შევსვლიბავ და და მერე სიბრალულს ნულა მეკითხებით. თუნდა, მართალი გითხრათ, სიბრალულზე ჩვენს „ჩრევიჩაიკას“ შეეკითხეთ. ღღეში ასე სამიათასიდან ხუთი-ათასამდე გამოესალმება ამ სოფლს მისი დადგენილებით. იმიტომ რომ გვეწინააღმდეგებიან, ნუ მოდიხართ, ნუ გვარბევ, ნუ გვიწოკებთ ცოლ-შვილსა და ნუ გვართმევთ ჩვენს ნაამაგარსო.

თა აც იძახიან სოცილის ტემი—მენშევიკები ვართო.

სად გაგონილა ასეთი სოცილისში?
 სოცილისტი მე ვარ, ბოლშევიკი, ХОЧУ И
 буду моему ндраву не препетствовать!
 ბუდუ-გუდუ პერებუდუ.

გ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა

პაროდები ჩაჩიბაიას.

რაღაც სხვა ფირმებზე ვერ შესძლეს
ჩაჩიბაიამ მოასწრო,
 გასწყვიტა ჯაჭვი მონური
 ევროპის წესებს გაასწრო.

ღვინო ლალისფრად ჩახახებეს,
 ძარღვი გაიხსნა ფარშაშა.
 ვინც კი დალია სთქვა: „სხონდეს,
 ჩაჩიბაის დედ-მამა“.

ჰა თქვენის თვალთ იხილეთ
 ეს უცხო ყურძნის წვენი,
 რომელიც თვითონ ბახუსსაც
 ჯერაც ვერ დაუწუნია.

მაშ მოდით ქართლოსიანრო
 ერთმანეთს დაკათ ხელია.
 ჩაჩიბაის თვალთ ფერხულში
 ღვინო სვით სანატრელია.

აბა, კახელო, დაახი
 ახშილოლ უთხარ, ქართლელო,

ყაწი გურჯანულ არყითა,
შენ ჩამართვი მეგრელო.

თუშო, მთიულო, ფშაველო,
ხეცსურო, მკვირცხლის რაშითა
შემოუსწედით სუფრასა,
სიმღერითა და ტაშითა.

შეყრილან იმერ-ამერნი,
ლხინი აქეს ძმას და დაიას.—
სვით ღვინო რამდენიც გნებავთ—
ბევრი აქეს ჩაჩიბაიას.

როდესაც სევდა წამიდგბს
მწარე ფიქრების ფრენითა,
ბედს მოუყვები ჩივილსა
ნალელიან გულის ტკენითა,

მაშინვე მშველის დაკოდის
ჩაჩიბაიას „კაგორი“
ვით ლალისფერი ტუჩების
სასიყვარულო ამბორი?!

ან მისი „სემმილიონი“,
თეთრი და გამართობელი,—
ვით ბროლის მკერდი გრძნეულის
გულისა დამართობელი!

ან თუ რესტორან კაფეში
უგუნებობამ დაბერა
რათ უყრის დარდებს კაცს მაშინ
„ჩაჩიბაიას მადერა“?!.

ტურფა ბანოვანთ, თუ არ სწამთ
აღათი, ფიცი თუ ხატი:
ვნებათ რაზემეში მებძოლოთა
მიაართვით ტკბილი „მუსკატი“.

გულუხვ მასპინძლის სუფრაზე
თუ გქანცავთ სჯა, ლაპარაკი,
იკითხეთ მადის სახსნელოდ
„გურჯანული არაყი“.

თუ ზოგერთი ვერ იტანს
ღვინოს ალაზნის პირისას,
ჩაჩიბაიას ფირმიდან
მიაართმევთ ღვინოს სვირისას.

თუ „გურჯანულზე“ რაქველმა
ჯიხვის რქა დაავიანოს—
ჩაჩიბაიას მზათა აქეს,
მიაართმევს „საყიფიანოს“.

სუფრის დასასრულ ჩაროზად
თუ მოიკითხავთ „პორტვინს“,
ჩაჩიბაიას ნექუარ ქვეშ
ცხად ჰყოფთ ბათომის ფორტო ზეიმს.

საყვარლის თხოვნით ვეძებდი
ნექტარს კახურსა, „გურჯანულს“
თეთრს, ან წითელსა, აზიზსა
ორსა, ან, თუ გინდ ერთსა ნულს.

ბათომ, ტფილისში ვიარე
უცხო რესტორან, კაფენი,
მივემატკბილე მათ პატრონთ
და თხოვნით სული ვლაფენი;

უთხარი იქნებ მასწავლოთ
ღვინო კახური, ნამდვილი,
ხომ იცით, ეხლა მის შოგნა
არც ავრე გახლავთ ადვილი.

ნიშნად თანხმობის პატრონნი
შეირხნენ, თავი დახარეს,
აძღენ ძიგბით მოქანცულს
ჩემს გულს შემდეგი ახარეს:

ეს არის რასაც ეძებდით,
ღვინო კახური კაია
და ბოთლით ღვინო მომართვეს:
ეწერა:—**ჩაჩიბაია**

ბევრად დაშლილა ეს ერთი:
ჩაჩიბაიას კახური,
„გურჯანულ“, „კაგორ“, „გუსკატად“.
არცაა ჯერ საყვედური

მათ მხარში მისდევს მოხდენით
„მადერა“ „სემმილიონი“
ჩაჩიბაიას ქარხნიდან
საღდება ას მილიონი.

მენიშნა აღარ დავეძებ
საყვარლის მადის ქიას,
აღარც შევსტირით ქვეყანას
მადლს ვწირავთ **ჩაჩიბაიას**.

ისევ გაგვეხსნა სიცოცხლე
ღღემდის რომ მწარედ კრულ იყო
და მივხვდით **ჩაჩიბაიას**
ღვინის ძალაცა რაც იყო.

ნაპოლეონ.

(P. ჩავჭირაშვილი)

Feci quod potui... (ვეჟან რას შებეკლო)

შრომა-გადახდილი კომუნისტი. მე ჩემი ვალი მოვიხადე: თანასწორობაც დაგამყარე და სრული სიწყნარეც. არსაიდან კონტრც არ ვაისმის პროტესტისა. სჩანს ყველა კმაყოფილია.